

Holding Space

choreograaf Judith Clijsters

Judith Clijsters

Holding Space

Uit Amerikaans onderzoek blijkt dat we gemiddeld negen tot tien uur per dag zittend doorbrengen. Tegelijk beleeft de fitness-hype ongekende hoogtes. Miljarden mensen werken zich dagelijks als gekken in het zweet op loopbanden en crosstrainers. Efficiënt. Gericht. Gestructureerd. In Holding Space verkent Judith Clijsters de breuklijn tussen beide trends.

Judith Clijsters' fascinatie voor body-boredome, of lichaamsverveling, gaat al een tijd terug. "Van toen ik ooit een artikel onder ogen kreeg met als titel: 'zitten is het nieuwe roken'. Het ging over het aantal uren dat we zittend doorbrengen en over hoe onnatuurlijk dat eigenlijk is. Ik ben toen voor mezelf nagegaan hoeveel uren ik per dag neerzit, met een chronometer. Ik drukte in wanneer ik ging zitten en af wanneer ik terug recht stond. Ik was stomverbaasd. Als danser en choreograaf heb ik niet meteen een zittend beroep. Hoewel er mooie dagen tussen zaten, waarop ik maar een uur of drie, vier zat, waren er ook dagen van acht acht of negen uur. Als je er op gaat letten, merk je dat het ook zeer verleidelijk is om te gaan neerzitten. Het wordt overal op een uiterst aantrekkelijke manier aangeboden: stoelen aan de inkom van een bedrijf, bankjes in het park, zetels in een shopping-centrum,..."

De kracht van Passerelle zit hem in de grote openheid voor verschillende leeftijden, ethniciteiten, dansniveaus, ...

"Dwars tegenover de zit-cultuur", gaat Judith verder, "staat de fitness-hype en zien we mensen het gebrek aan beweging op een haast obsessieve manier compenseren. Het liefst zo efficiënt mogelijk, door in één uur tijd zo veel mogelijk te doen. Dat bewegen, wat op zich iets natuurlijk is, moet plots ook heel erg ingepland worden en er ontstaat overdreven veel stress rond. Die stress, in combinatie met een lichaam dat verder weinig prikkels krijgt, is volgens mij één van de belangrijke oorzaken voor de burn-outs, bore-outs en andere mentale problemen waarmee zo veel mensen te kampen krijgen."

Holding Space is Clijsters' pleidooi om stil te staan, tegen de trends in, en terug naar ons lichaam te luisteren. "Letterlijk betekent het ruimte houden voor jezelf. We zitten constant te hollen en te haasten, maar zouden ons beter afvragen: heb ik wel zin in die activiteit? Brengt die relatie mij wel iets bij of vreet ze enkel energie? Normaal voel je zo iets lichamelijk aan, maar we zijn dat contact -gedeeltelijk- verloren."

Dansen tot je 'op' bent

Het fysieke concept van ruimte bewaren of iemand toelaten in jouw ruimte werd één van de uitgangspunten voor het bewegingsmateriaal in *Holding Space*. "We hebben daar tijdens improvisaties veel rond gewerkt", zegt Judith, "Ben je geveer of volger? Wanneer laat je, tijdens een duet, iets in jouw ruimte toe? Wanneer niet? Een andere belangrijke pijler in ons onderzoek was de lichamelijke uitputting. Wat gebeurt er als je lichaam vanuit stilstand in overdrive gaat? Wat betekent het om lichamelijk volledig 'op' te zijn? We hebben dat persoonlijk proberen te ervaren. Wat mij daarin trof, was de manier waarop er plots een knop omslaat in je hoofd. Het verstand gaat op nul en het lichaam neemt over. Je stelt jezelf geen vragen meer, de innerlijke discussie over zin of onzin valt stil. Er is enkel nog beweging."

Ook het competitie-aspect binnen bewegingscultuur en het belang van meten, werden tegen het licht gehouden. "Vanuit een grote verwondering en fascinatie voor de manier waarop sporters stappen tellen, hun tijden chronometreer en minutieus progressie registreren."

Tijdens het creatieproces stond Judith niet alleen. De vijf dansers uit *Holding Space* zijn actief betrokken om zowel inhoudelijk als choreografisch hun inbreng te doen. **Karen Lamberts** is één van hen. "We hebben serieus veel huiswerk gekregen", lacht ze, "tientallen boeken, artikels en brochures die aan ons thema gelinkt waren en waar we in konden grasduinen, op zoek naar een eigen invalshoek. Bij de ene lag de focus op mindfulness, bij de andere op energie. Zelf heb ik vooral rond 'zitten' gewerkt, de gezondheidsaspecten, risico's en geschiedenis. Wist je bijvoorbeeld dat het moderne idee van zitten nog maar een flinke honderd jaar oud is? Het was vroeger iets dat vooral voorbehouden was aan de hogere klasse. Gewone werkmensen zaten zelden of nooit neer. Zo'n drastische verandering op zo'n korte tijd, kan toch niet anders dan een hevige impact op ons hebben?"

Goesting die haast tastbaar is

Judith is met *Holding Space* niet aan haar proefstuk toe bij Passerelle. Al had ze in vorige projecten een iets andere rol. "De voorbije jaren werkte ik telkens als coach, onder meer voor *Diep Verdwaald* en *Vol Vertrouwen*, twee jongerenprojecten in **C-Mine** in Genk, een cultureel centrum op de vroegere site van de mijn van Winterslag. Die projecten waren met tieners die veel minder ervaren waren dan de equipe van *Holding Space*."

Bij *Diep Verdwaald* werkte ik zelfs met meisjes die nooit heden-daags hadden gedaan, meisjes met een migratie-achtergrond die uit de hip hop kwamen. Bij dat soort projecten hecht ik vooral belang aan het proces: jongeren zien groeien, ze dichter bij zichzelf brengen. Er is dan wel een toonmoment, maar daarin gaat het voor mij veel meer om présence, om wat die jongeren uitstralen, dan om vorm of esthetiek."

Bij een artistiek traject als *Holding Space* ligt dat anders. "Hier voel je toch wel een zekere druk dat je iets moet brengen dat in alle opzichten 'af' is", bekent Judith. "Maar je krijgt er ook de tijd en de middelen voor. Er zijn technici die met je meedenken en een veel sterkere administratieve ondersteuning. Je moet je dus nauwelijks nog iets aantrekken van het praktische, productieve. Het is ook leuk om met amateurs te werken die veel meer ervaring hebben als danser. Ze kunnen fysiek en mentaal een stuk meer aan, wat extra mogelijkheden creëert en je toelaat om sterker op het artistieke te focussen."

Toch spreek Judith geen voorkeur uit. "Integendeel", zegt ze, "De kracht van Passerelle zit hem net in de diversiteit, de openheid voor verschillende leeftijden, ethniciteiten en dansniveaus. Peutertjes die nauwelijks een idee hebben van wat dans is, jongvolwassenen op de grens van een professionele danscarrière, ze zijn allemaal welkom vanuit een aanstekelijk enthousiasme. Die goesting, die haast tastbaar in de lucht hangt bij Passerelle, is ook voor begeleiders leuk. Ik heb hier nooit het gevoel dat iets te veel is. Als je een voorstel doet krijg je nooit een 'ja, maar...' als antwoord. Ze springen gewoon mee op de kar."

Karen Lamberts en Julie Vanhuyse tijdens het maken van Holding Space

Passies combineren

Niet enkel Judith heeft al een hele geschiedenis bij Passerelle, ook Karen Lamberts is een bekend gezicht. "Ik denk dat ik dit jaar voor de vijfde keer al deelneem aan één van de artistieke trajecten", zegt ze. "De eerste keer was met **Thomas Devens**, later met **Peter Savel** in *Fairy Queens* en ik zat ook in *Castle in the air* met **Jamie Lee** en **Stanislav Dobak**. Eigenlijk ben ik professioneel danser. Ik ben afgestudeerd aan het Conservatorium van Antwerpen en geef ook les. Maar ik heb nog een andere grote liefde: taal. Ik vertaal uit het Engels en Frans. Ik heb die passies altijd willen combineren. Passerelle is voor mij een geweldige oplossing omdat ik de repetities kan combineren met mijn werk en omdat de projecten mij als danser voldoende uitdaging bieden."

Holding Space is goed op weg om één van Karen's favoriete projecten te worden. "Net omdat de moeilijkheidsgraad precies goed zit. Het is mentaal uitdagend om mee te zoeken naar nieuwe invalshoeken en ideeën, maar ook fysiek is dit een stevige kluit. Op sommige dansfrases brak ik eerst mijn tanden stuk. Het is zeer motiverend om te zien hoe je die bewegingen dan toch gaat beheersen. *Holding Space* zit dan ook nog eens conceptueel strak en belooft esthetisch sterk te worden. Voor de repetities moest ik dagelijks een uur op en af tussen Antwerpen en Kortrijk. Maar ik heb het altijd met de glimlach gedaan."